

Forfatter: Worm, Jacob

Titel: HOROLOGIUM REGIUM

Citation: Worm, Jacob: "HOROLOGIUM REGIUM", i Worm, Jacob: . - [1968], udg. af ERIK SØNDERHOLM , [1968]-1994, s. 170. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-worm01val-shoot-workid82631.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: . - [1968]

HOROLOGIUM REGIUM

ELLER

Retferdige og Gudfrygtige *Kongers* Seyerverck, daglig at Hafve Hos dem, icke i Lommen, men i Hiertett, afdeelt udi XII timer og XLVIII quarteer, efter Retferdigheds Soels gudelig *Influentz* oprettet først og fordum paa Hebraisk af Rabbi *Jehuda Hakadosk*, siden verteret paa Spansk, deraf paa Irlandsk, dernest paa Engelsk, omsider paa Tydsk af *Opitio* og *Ristio*, endelig stillet og stifted effter den *Gothiske Sphæram, Zonam, Clima, Paralelum, Polum, Meridianum, (non juxta Æquatorem, quia omnia sunt iniqua), Tropicum Horarium, Zodiacum et Horizontem pro Regibus et Principibus Europæis.* [Noget forbedret af *Schuppis* Regenten *Spiegel*] Aff *Eusebio Theophylacti Anactiphilino Schuppio Nova Zembla oriundo. Rectè Michæas Cap: 3. v. 1.2.3.4.*

Seyerwerket stilles:

Dryp [Himmel] Salfve-Flod ned i min Pen og Hierne!
Rind op Retferdig *Soell*, og *Jacobs* Liusse *Stierne!*
Ledsk tunge, [Hierte], Siæll med Viisdoms Kilde-Veld
[Still] *Seyerwerkets Gang*, at det kand haffve held!
Min *Jesus Wiiser* er, Hands *Ord* min Siæle-Lygte,
For Verdens mulm og mørck Jeg derfor' ey [tør] frygte;
Min *Jesus Centrum* er, *Guds* Hierte sendte *Pol*,
Mitt *Hierne Seyerverck* Jeg stiller ved den Sooll,
Med *Aandens Segelsteen* bestryg min Digte-Tunge,
Kom, *Engle-Cantor*, kom, og lær mig vell at siunge!
Lad *Klogheds Perspectiv* saa for mitt øye staae,
Att Jeg om *Kronet Mend* retmessig tale maae!
Langt er det fra mig at bespotte *Majesteter*,
De *Jorde-Guder* med *Canoner* og *Mousqueter*
Mod døden uforfærd' handtheffver Rigets Gaffn,
De [skaffe] leid' og Fred i Stad, i Bye, i Haffn.
171 Holdt, *Gud*, da om min Pen, holdt med mig haand i hancke,
Sett *Grendtze-Pæll* og maall, tilsted mig ey at vancke
Hen offer *Retstens* Snoor, paa *Konge-Seyerverck*
Fest Sielv Ditt Aasiun, og ditt eget øyemerck.
Hielp, hielp, [Treeenig Gud], 3 Ting har Jeg i sinde,
De *Himmel-Salved' Mend* om *trende* Ting at minde:
Dett anstaar *Scepter-Mand* at styre saa sitt Land
Som en 1) *Guds-Kirke-Mand*, som 2) *Krigs*, [og] 3) *Raadstue-Mand*.
Veld op i Siæll og Sind *Guds Paradise-Kilde!*
O! at min *Jesus* saa for mig opblincke vilde,
Att *Jorde-Guders* Sind derved opliusses maae,
Din *Aands Jld-Stytte* klar for mig lad der for gaee!

***Custos et Cantor Regum
Angelicus buccinat:***

Hora prima! ***Deus adsit Regibus sua Gratia.***

Quadrans

I

Opskriffver, *Konger*, for paa Hiertets *Almanacke*,
Att I for *Kroner* har alleene *Gud* at tacke
Hand setter *Konger* op paa *Krone-verdig Sted*,
Og, naar Hand lyster, Hand Dem atter flytter ned.

II

Guds-Frygt Jo vere skall *Bryst-Elephante-Smycke*,
Thi under *Christi Kaars* J niuder lyst og lycke,
Ey ædler Skatt J hâr, end som *Guds* Kierlighed:
Væ! Den *Regenter-Mand!* som aff *Guds* Frygt er kied!

III

Guds Ord er Eders Skatt, Hans Lov Jêr Rente-Kammer,
Guds Kircke Paradiis, huor *Kongerne* annammer
172 Ald Velstand, Lycke, Frugt aff Liiffs og kundskabs Træ,
Det er et Siæll-*Castell*, der [har] i lye og læ.

IV

I *Evangelio* er plantet *Kongens* Haffve,
Huor JESUS Fryd og Frugt for *Kongen* monn' tillaffve:
O! *Venner!* æder i *Guds* *Proviante*-Huus,
Aff Aandens Naade-Viin der dricker Jêr en Ruus!

Hora Secunda!

Deus adsit Regibus sua Gratia.

Quadrans

I

Guds Kircker, Skoler, og Gymnasier handtheffver,
Thi *Sathans* Mordermagt mod dennem stedsse streffver,
De er' *Guds* Abild Gaard, Hans Venge, Viindruemarck,
Thi pønsser *Sathans*-Hiord at pille aff dets Barck.

II

[Blant] *Ældste to gang tolfv* nedlegger Eders *Kroner*,
Og stiiiger ned i Støv aff Bliant-prydet Throner
For *Jesu Naade-Stoel*, som [rætte] Kirke-Mend,
Og legger Eders haand hen under *Jesu* Lend.

III

Fuld Troskab sverger ham, att J Ham troe vill' vere
Omkring Hans Huus og Hoff, huor priisses skall *Guds Ære*,
Sterck Skildtvagt holder J, at *Hofve-Diefvels Vold*
Udi *Guds Kircke* ey skall feste food og stold.

IV

J er' *Guds Kalds-Mend*, som forsiune skall Hans *Kircke*,
Med rette *Præster*, till *Guds Ære* at udvircke,
Guds egen [Ordinantz] dett *Kalds-Brev* stille skall,
Att *Sathan* med *Recess* skall ey gaa her i vall.

Hora Tertia!

Deus adsit Regibus sua Gratia.

Quadrans

I

Bort! *Simon Magus*, med din *pung* og med din' *Penge!*
Her vancker icke Kald till dine Lønnedrenge,
Guds Kircker icke bør at gaa paa *Auction*
Og *Simoniter* har ey *Kongen* till *Patron*;

II

Ett *Biskopdomme* maae ey selges for *Talenter*,
De *Penge*, som mand sig for *Præste-Kald* indhenter,
Blod Penge kaldes, og en *uretferdig Lønn*,
En *Penge-Præst* er ey *Guds Mand*, mens *Sathans Søn*.

III

Vech! Vech! du *Pige*, som oplucker dør for *Peder!*
Du haffver *Systre fleer'*, Jeg veed vell, huad [du] heeder:
Jus Matronatus Jeg till *Kirken* negter dig,
En *Pige-Præst* kand ey *Gud* tiene rettelig.

IV

Huor est du kommen ind, og har ey *Præste-Klæder*,
Ulovlig kaldet Præst? Dig *Sathan* undertræder;
Thi du aff *Jesu* mund ditt *Kalds-Brefv* icke fick,
Dig *Sathan* kaldet har ved *Verdens Vahl* og *Skick!*

Hora Quarta!

Deus adsit Regibus sua Gratia.

Quadrans

I

Giv'r agt paa Haand og Seyll, *Guds Signed Majesteter*,
Att *Sathan* icke skall [indsnige] slig *Propheter*,
Udi *Guds Brude-Sahl*, og *Jesu Sacristi*,
De føder ey Hans Hiord, staaer ey mod Ulfven bi.

174

II

Thi setter Hoffvet Vagt for *Kircke-Gods* og *Gafver*,
Som mangel Salig Siæll *Guds Huus* foræret haffver,
Besmitter ey Jer Haand med *Kircke-Rann* og *Rofv*,
Guds egen [Giæstegaard] har sielv sit Gods behov.

III

Dett sømmer *Konger* ey at bryde *Kircke-Blocker*,
Naar *Sathans Guarnison* till *Kircke-bytte* locker;
Rør ey *Guds Capital*, røffv ey Hans *Alter-Skatt*,
Præbende-Tiufve hos *Gud ilde* er' omladt.

IV

Du *bandsatt Hamans Pack!* *Stigt-Røfver*, *Kircke-Ranner*,
Guds soren Fiende, du din vey till *Helved'* baner,
Aff ædders-døde-Gifft og aff *Forbandelsser*
Ditt Hierte er [besprengt], din Siæll inddrucket er!

Hora Quinta!

Deus adsit Regibus sua Gratia.

Quadrans

I

Huor mangt et *Provestie*? huor mangt et *Canickdømme*?
Huor mangt *Capitel* maae till *Ryttergods* henrømme?
Du *Diefvels Procureur*, *Professor* i *Urett*!
Du *Skalkheds Doctor*! har sviigagtig vuldet dett!

II

Guds Klæder plyndrer du, og *Kiortell* Hans affdrager,
Om den saa kastes *Lod*, som *Strids-mend* dett behager,
Dett, som till *Alter-Bog* og *Bibel* fordum laae,
Till *Sadell*, *Degn*, *Pistol*, till *Rytter-Hest* maae gaae.

III

Guds Ord, dett *Englebrød*, aff *Svin* nu undertrædes,
Thi *Sathans Degge-Pack* der vemmes ved og kiedes,
De beeder *Hind* og *Hiort*, naar de skall bede *Gud*,
Guds ord, vor *Siælemad*, aff *Landet* feyes ud!

175

IV

Har, J, med *Gud* da gjort ubillig *Mage Skiffte*?
Gaar till *Guds Skriffte-Stoell*, Jer *Synd* maae i der skriffte,
Huad som J røffvet har, det giffver *Gud* igjen;
Giv'r heller dobbelt værd; Saa har i *Gud* till Ven.

Hora Sexta!

Deus adsit Regibus sua gratia.

Quadrans

I

Fra *Preke-Stoell* og fra *Guds Alter* Jeg mig vender
Till *Kongens Filsbeens Stoell*, huor *Rætt og Sandhed* Hænder
Fast sammenknytte skall, *Rættferdighed* der boer
Og kysser *Sandhed*, som i *Rættens* Haffve groer -

II

Still *Rættens Seyerverck!* Vri *Sandheds* Himmel-Viisser!
Alt effter *Biblens Pool*, at mand ey [ret] forliisser,
Recess og *Ordinantz* er vidimer't *Copie*
Aff *Guds Ords* Rettesnoer paa *Jesu* Sandheds Stie.

III

Riffv her dit øye ud, og hug aff dine Hænder,
Att de til Guld og Gods i *Dommen* sig ey vender;
Thi *Sticke-Penge* er en Anstøds Snublesteen,
Som demper *Lov* og *Rætt*, og gjør i *Sandhed* meen.

IV

Du *Rættens Præsident*, beklæd dog Sielv [dit] Sæde!
Dett er som *Diamant* i Ringe, Guld, og Kiede,
Som *Stjerne-Gouverneur* paa Himmelstragde Teltt
Saa er og *Kongen* blandt *Sitt Raad* en [*Rettens*] *Heldt*.

Hora Septima! ***Deus adsit Regibus sua Gratia.***

Quadrans

I

En Hund Jo pleyer titt en andens ærind' æde,
Dett tilgaar ilde, naar mand ey er Sielv tilstede,
For Verden er bekiendt Huusfogdens [U-trohed],
Roboams Daarlighed gjør Folcket aff ham leed.

II

Dett klareste *Compas* er *Kongens* eget øye,
Sligt *Engle-Perspectiv* i Retten seer saa nøye,
Som *Urim*, *Thumim* er en *Konges Øye-Soell*,
[Dend] bøyer *Retten* ey paa *Sandheds* Domme Stoell.

III

Referendarier er *Kongens Øyen-Fackell*,
Ved deres *influentz* [sig] fryder Riig og Stackell,
Da blomstrer *Lov* og *Rætt*, naar *Kongen* sidder hos,
J *marmor Monument* udhugges skall Hans Roes.

IV

Tag Raad, *ô Konge-Søn*, udaff de Viisse Gamle,
Graa-blomster-Ziiret [Mænd] maa sielden fald' og famle,
Huad veed en Spille fugl, som nepp' bag ør' er tør,
Hans Raads kortvillighed ombugner som et Rør.

Hora Octava!

Deus adsit Regibus sua Gratia.

Quadrans

I

En Frandske *Complement* kand Riiget icke gaffne,
Sliig Hoffvet-Puder kand mand uden skade saffne,
Det er kun som *Confect*, som [Flag] paa Skudemast,
Som udaff Veyr og Vind bortdriffves kand med hast.

177

II

Ney! Mand, som er forsøgt, er altid god at gieste,
De gamle Kloge Mend Jeg holder for de beste,
Frem for en *Courtisan* seer de till Landets Tarffv,
De *Riiget*z Seener er, og som i beene marffv.

III

Lyd ey da *Jonadab*, giffv *Haman* ey ditt øre,
Paa *Doëg Præste-[bøddel]* en *Konge* ey maa høre,
Pidsk ey med *Scorpion*, *Ædsoren Arfvedeel*
See till du haver den ved holden magt og heell.

IV

En Hyrde bør dog ey sin Føde-Hiord at krenge,
Men vederquege den med gresgangs grønne enge,
Att Hiorden icke skall udøse tusind Suck,
Og *Gud* skall Hyrden fra sine egen Hiord udluck.

Hora Nona!

Deus adsit Regibus sua Gratia.

Quadrans

I

[Huur] dempis Kierlighed udi Ædbunden Hierte,
Naar [det blodsues af for] megen *Skatte-Smerte*.
Er dett en *Freds Tractat?* er det *Guds Ordinantz?*
For sligt Vor Hierte Jo maae liusse titt till bands!

II

Huur kand mand bede rett? naar mand aff Sorgen plages,
Naar Gods og Guld fra os ved *Exequerer* tages?
For *Kongen* og Hans *Huus Gud* da aff Landet faar
Ett luncket *Litanie*, et krafftløs *Fader Vor*.

III

Dog *Kongen Eyegod* slig grumhed icke volder,
Mens *Hofve-Diefvles* Treck og *ordre* det tilholder,
De spinde hemmelig oppaa et mytterie,
Att hidsse Landet till Forrædelig *partie*.

IV

Brug vell din *Scepter-Staffv*, *Du Himmel-skicked Hyrde*
Formindske Landssens *Trang*, formilde *Riigets Byrde!*
Tro heller *Samuel*, og *Sancte Hans Baptist*,
End *Achitophels* Sind, og *Hamans Rencke-List!*

Hora Decima!

Deus adsit Regibus sua Gratia.

Quadrans

I

[Reck] ned Ditt *Gylden Spiir* till suckende *Clienter*,
Som offerer *Supplicatz*, og Naade aff dig venter,
Læs, *Naadig Konge*, læs, læs Sielv huer *Bønne-Brev*,
Som huer nødtvungen Siæll med bleck og penn tilskrev.

II

Udi Guds Cancelie aff [*Christi*] *Secreterer*
Mand faar saa mildt et Svar, Hand bliid sig *resolverer*
Huer *Hielpe-Konge-Brev* forsegles med Hans *Blod*,
Foruden *Sølfv* og Slegt udøsses *Naadens Flod*.

III

I Verdens *Cancelie*, [*Collegii*] *Assessores*
Mod fattig *Supplicant* de stundum er' *Osores*,
Er Haanden ey aff *Sølfv*, og munden ey aff *Guld*,
Som Kongen drømte, da er Verden os ey huld.

IV

Huoraff opbygges da de *Gylden-spiired'* *Huuse*?
Medmegen *Phantaisie*, [huordan kand] de saa bruusse?
Kareter er *Chrystall*, og som et *Spegell-Glass*;
Huad? sligt lad'r *Kongen* till *per nefas et per fas*.

Hora Undecima! ***Deus adsit Regibus sua Gratia.***

Quadrans

I

De opbær *Skatt* og *Told*, mens *Kongen Pungen* eyer,
Thi *Kongens* Deel er mindst, den ringest ogsaa veyer,
Huordan kand ellers de fremføre saadan pragt,
Som kam nys op aff muld? Giv, *Konge*, her [paa] agt!

179

II

Guds Sorte Ordens Folck, *Liifv-Guarden*, som *Gud* følger,
(Dett, som huer *Pøbell* veed, min penn her icke dølger.)
En *Skieppe* lader till, Jeg meen [een] *Huer Student*
Penserer till slig *Pragt* med mangen fleer *Client*.

III

Vell burde *Geistlig Mand* at hielpe *Ordens Broder*,
Ney! [Frend' er] *Frende* verst! det er saa *Verdens Noder*.
Huo *bonden* plage vill, hand bruge *bondemand*,
Huo *Geistlig* hade vill, hand bruge *Geistlig Stand*.

IV

Ett *Bøffel-Barn*, *Bean*, opløffter de til *Ære*
For *Guld* og *Svogerskab*, thi de i *Slegt monn'* vere,
Men for sin *Natte-Vagt*, *Studering*, *Reysse*, *Fliid*
Mand nepp' ett *vicarie* kand faae i denne tid.

Hora Duodecima! ***Deus adsit Regibus sua Gratia.***

Quadrans

I

Nu blæs Jeg en *Clarin* for *Konger* og for *Fyrster*
Som udaff tapper mod *Victorie* efftertørster,
Hærpauckerne Jeg slaær, Jeg [æsker] ud till Hest
Cavallerie fort fort, *Infanterie* dernest

II

Her du'r ey *Hare-Jagt*, ey *Hane-Feeders* Orden,
Ey *Dame-dricke-Skaall*, ey *Fyrvercks* Selvgiort Torden,
Kryb *Venus* nu i skiull, vech med ditt *Leffel-Verck*,
Feldtherren *Mars* Hand er *Krigs-Commissari* sterck.

180

III

O Konge! Løve-Heldt! følg med i *Kriig* og *Feyde*,
Att faae *Victorie* med gylden fred og *Leyde*,
Bring Land og [Riig'] igien med *Seyer[-]Sverd*, og *Skiold*,
Ditt *Krigs Folck* rundelig opbærer derfor *Sold*.

IV

Troe ey paa *Hare-[Mænd]*, som giøres eller fødes,
Ved deres *Hare-mod* huor mangt et Land forødes?
Paa unødvendig Brug, anvend ey *Riigens Guld*,
Mens till en *Seyer-Kriig sanck Rente-Kammer* fuld.

Conclusio. Seyerverket settes till Huile.

Nu slog min Klocke XII og minder mig till Huile,
Legg dig, Min Digtepen, du maatt ey lenger stille,
Forvar mitt Skriffver-Tøy, sett bort min *Riime-Benck*,
Tack have, Du min *Gud*, for Aandens villig Skienck!
Jeg glemmer ey *Abrek* for *Eder*, *Jordens Guder*,
Jeg bøyer mine Knæ' med *Ære*, som *Gud* biuder,
Fortørnes ey herpaa mitt ydmyg [time]-Skrift,
Som Jeg befattet har [om] Verdens daad og drifft.
Huad Jeg her skialdret har, kand Jeg for *Gud* forsvare,
Og for Hans *Domstoell* staae derved foruden fare,
*Guds Majestet*er Jeg bespotted haver ey,
Thi dett er *Dieffvlens Verck*, og *Sathans* alfar vey.
Jeg nogen *Salved Mand* her icke har paaskieldet,
Men min *Poete-Aand* ydmygelig har feldet
Sin ringe meening om de *bløde Klæders Flock*,
Som fast i huer et Hoff er overflødig nock.
181 Jeg mangan *Skialder* seer med *Hycklepen Florere*,
Med *Verse-Kram* og *Knas* de høytt tør adspirere,
Mens huor till tiener slig *Tellerken Slickerie*?
Det er kun *Spindelveffv* og opblæst *phantaisie*!
Thi *Rætt* og *Sandhed* de nedtreder under fødder,
Med *Laster* tier de, som dem for øyne møder
Og smigrer *hyckleviis*, som *Achabs Præste-[Sect]*,
Slig [*Snylte*]-*Riimer'* er' aff samme *Ædt* og *Slegt*.
En Hoffmand kand med nød en fange bag ud slippe,
De Jo med *Wirach-Vers* at ryge strax monn' strippe,
De yder *Skatte-vers*, og *Riim-Consumption*,
Og venter *Floyl's Bonnet* till en *Discretion*.
Men Jeg gjør mine *Suck*, og skiencker *Bønners* skaale,
Saa lenge som mit *Sind* og svage *Siæll* kand tale,
Hielp *Gud* huer *Konge* bliid, bevar huer *Potentat*,
Som dine *Sønner*, og som *Himlens* dyre *Skatt*.
Stadt *Cherubim*, stadt *Vagt* med *Sverdets* blincke-Lue,
Følg *Kongen* stedsse med, lad ey ulycken true,
Du, *Himmel Hofved-Vagt*, gack rundt om *Kongens Slot*,
Gud mætte *Kongens* *Siæll* med *Himlens* ævig gott!
Guds Fyrste, *JESU*, skiull *Vor Konge* med din *Fahne*,
Sett *Kongens* *Veye-Skaall* oppaa *Ditt Ordes* Bahne,
Lad *Kongens Seyerverck* till 100 Aar opnaae,
Og lad Ham endelig en *Æres Krone* faae.